

ARDELEAN, IUSTIN

n. 1865, Chișindia, jud. Arad

d. 23 mai 1943

S-a născut în familia numeroasă a învățătorului din Chișindia. A studiat la Oradea, Arad, Brad, și Beiuș.

Studiile superioare le-a urmat la Academia de Drept din Oradea Mare și la Universitatea din Budapesta, al cărei absolvent a fost în anul 1904. În anii studenției din capitala maghiară a fost angajatul Teatrului Național Maghiar, impresionând prin vocea sa de bariton. A fost bursier al Fundației „Nicolae Jinga”. Pe parcursul

anilor de studenție se implică și în activitatea Societății de lectură a studenților.

Și deschide birou avocațial în Oradea, în anul 1904.

Ca avocat s-a implicat nu doar în apărarea în cauze procesuale a românilor din zonă, ci a fost un foarte respectat lider de opinie.

A editat revista *Vulturul* (în anul 1892, când era încă student în anul IV), publicată mai multe decenii, chiar și în România, sub numele de *Vulturul Ardealului*. În acest proiect a fost nu doar finanțator, ci a scris textele și a realizat multe din desenele din paginile acestora. În 1894, în timpul procesului memorandiștilor, este judecat de autoritățile maghiare pentru articolele publicate în favoarea acestora. A fost vizat de mai multe procese de presă, din care unele au avut ca rezultat amendarea sa, iar într-un caz fiind chiar condamnat la două săptămâni de închisoare.

Datorită atitudinilor sale, la izbucnirea războiului, autoritățile îl concentrează și îl trimit pe front, deși avea 50 de ani.

Revenit acasă, contribuie la organizarea Consiliului Național Român comitatens, dar și la nivelul localităților, făcând parte din conducerea acestuia.

Va fi reprezentantul circumscripției electorale Oradea Mare la Adunarea Națională de la Alba Iulia.

În anul 1919 cade în mâinile trupelor bolșevice maghiare, fiind condamnat la moarte, dar este repede eliberat la intervenția trupelor maghiare din Oradea.

Cu ocazia intrării Armatei Române, primarul maghiar al Oradiei insistă ca Iustin Ardelean să facă parte din delegația care să o înfrângă.

După Unire va continua să editeze revista *Vulturul*.

Iustin Ardelean s-a bucurat de respectul întregii urbe, de români și maghiari deopotrivă. A fost ales în circumscripția electorală Oradea, în noiembrie 1919, devenind deputat în primul Parlament al României Mari. În 1920 este ales deputat în Parlamentul de la București, iar în 1922, în timpul guvernării liberale, este numit prefect.

A susținut și mișcarea sportivă din județ, fiind chiar președinte al Asociației Sportive din Oradea.